

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2022-06-23

1 (19)

Diarienummer
511-3201-2022
Dossier
2402160

Enligt Sändlista

Beslut för naturreservatet Skallön i Skellefteå kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet Skallön beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Enligt 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, bilaga 3.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken att gällande beslut om naturreservatet Skallön 2004-12-08 (dnr 511-10612-1998) med tillhörande skötselplan ska upphöra att gälla när ovanstående beslut om bildande av naturreservatet Skallön (511-3202-2022) vunnit laga kraft.

Fakta om naturreservatet

Namn:	Skallön
Dossiernummer:	2402160
NVR-id:	2002848
Natura 2000, områdeskod:	SE0810441
Kommun:	Skellefteå
Län:	Västerbotten
Lägesbeskrivning:	13 km SO om Bureå och ca 30 km SO om Skellefteå

Mittkoordinat:	7175882, 808386 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	29a, kustslätter och dalar med finsediment kring norra Bottenviken
Maringeografisk region:	Bottenviken
Gräns:	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare:	Staten och en samfällighet
Fastigheter:	Burvik 5:34 och Burvik S
Förvaltare:	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal:	371 hektar
Areal skogsmark:	190 hektar
Areal produktiv skog:	186,1 hektar
Areal vatten:	151,2 hektar
- varav hav:	141,6 hektar
- varav sjö och vattendrag:	9,7 hektar

Arealer enligt Nationella Marktäckedata (NMD).

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa områdets värdefulla naturmiljöer i form av landhöjningsskogar, kustnära barrskogar, marina miljöer, myrar och andra ingående naturmiljöer. Syftet är även att skydda och återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Vidare är syftet att återställa områdets mer påverkade delar. De arter och naturtyper som angivits för Natura 2000-området Skallön ska skyddas och återställas så att gynnsam bevarandestatus kan bibehållas eller uppnås. Områdets helhetsvärden med dess förhållandevis opåverkade karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras.

Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Hur syftet ska uppnås

Syftet ska uppnås genom att delar av området utvecklas fritt genom naturliga processer. Exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras.

För de delar av reservatet som är mer påverkat av skogsbruk, dikning och främmande arter samt för att gynna biologisk mångfald och ekologiska funktioner ska syftet även kunna nås genom att:

- naturvårdsbränna delar av skogsmarken

- utöka livsmiljöer och öka mängden lämpligt substrat för skyddsvärda arter i talldominerad skog
- öka variationen och lövandelen i områdets ungskogar och medelålders skogar
- bibehålla eller skapa öppna miljöer på stränder och annan öppen mark eller skog,
- återställa struktur och hydrologi i våtmarker, på strandängar och hydrologiskt påverkad skog,
- gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i marina miljöer
- ta bort främmande arter

Åtgärder ska också kunna genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv

Skälen för beslutet

Skallöns naturreservat innehåller en komplett serie av relativt ostörda kustmiljöer, från havsvikar, laguner och landhöjningsstränder till strandlövskogar, primära och naturskogsartade barrblandskogar samt kustnära våtmarker och tjärnar. Större kustområden med kompletta serier av ostörda kustmiljöer, däribland naturligt utvecklade landhöjningsskogar på olika nivåer från havet är mycket ovanliga i Västerbottens län.

Skallön innehåller både grovvuxna strandlövskogar samt barrskogar av naturskogskaraktär. I skogen finns inslag av äldre tallar, viss skiktning och åldersvariation samt stående och liggande döda träd i olika stadier av nedbrytning. Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden.

Skallöns naturreservat är ett område med mycket höga marina värden. Här finns en variationsrik undervattensmiljö med hög biologisk mångfald. Området innehåller flera preciserade bevarandevärden som, enligt planen för marint områdesskydd i Bottniska viken, ska skyddas. Havsområdets grunda mjukbottnar innefattar bland annat laguner, stora vikar och sund, blottade ler- och sandbottnar samt vegetationsklädda bottnar bestående av bland annat kransalgsängar, ängar av kärlväxter samt vass- och sävområden. Dessa grunda mjukbottnar utgör viktiga rekryteringsområden för kustlevande rovfiskar som exempelvis abborre och gädda samt för kallvattensarterna sik och siklöja. På de grunda hårbottnarna finns rev och skär och små öar (vattendelen), med det fleråriga trådalgssamhället. Dessa naturtyper kan utgöra viktiga rekryteringsområden för harr och strömming. Områdets havsstrandängar samt skär och små öar utgör rast-, födosöks- och häckningsmiljöer för kustfåglar.

I området finns viktiga livsmiljöer för många rödlistade, sällsynta och typiska arter, exempelvis ostticka, svärta, ävjebrodd och skörsträffe. Dessa arter är beroende av naturskogsmiljöer och opåverkade marina miljöer och har därför mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap respektive exploaterade marina miljöer.

Området ingår också i Natura 2000-nätverket och skyddas enligt Art- och habitatdirektivet. De många och varierande naturtyperna, framförallt de marina och kustnära naturtyperna med bland annat strandängar och landhöjningsskogar utgör prioriterade bevarandevärden.

Delar av reservatet är påverkat av äldre tiders skogsbruk, dikning och introduktion av främmande arter. På grund av detta så har ekosystemens funktion påverkats negativt och viktiga ekologiska strukturer vidmakthålls eller skapas inte. Ett bevarande och en utveckling av områdets värden förutsätter därför att återställningsarbeten kan genomföras för att öka variationen i områdets ungskogar och medelålders skogar samt för att återställa struktur och hydrologi i områdets våtmarker, på strandängar och skogar. Det behöver även vara möjligt att ta bort främmande arter. För att gynna den biologiska mångfalden och viktiga ekologiska funktioner behöver det dessutom vara möjligt att genomföra skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i marina miljöer samt för att bibehålla öppna miljöer på stränder och annan öppen mark. För att bibehålla talldominerade skogsekosystem och nyskapa strukturer som brandskadade och branddödade träd krävs också att naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder, som exempelvis skapande eller tillförsel av död ved eller markstörning, ska vara möjligt att genomföra i områdets skogar. Att området ska kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skyltar och anläggningar kan sättas upp för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och för att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

De höga naturvärden som dokumenterats i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd. Genom reservatsbeslutet undanröjs hot från exploatering och andra åtgärder och förutsättningarna för att bevara och utveckla naturreservatets naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras.

Genom beslutet bevaras också möjligheten att uppleva ett förhållandevis intakt landhöjningslandskap med naturliga successionsstadier och liten grad av mänsklig påverkan.

Skäl för att upphäva gällande beslut

Idag är kunskapen om marina bevarandevärden betydligt högre än tidigare, liksom kunskapen om vad som krävs för att bibehålla och stärka de marina värdena. I Skallöns naturreservat finns höga marina naturvärden, som inte uppmärksammades i det gällande reservatsbeslutet för Skallön (2004-12-08). De marina naturvärdena saknas i syfte, föreskrifter och bevarandemål. Enligt EU:s strategi för biologisk mångfald ska länderna upprätta ett ekologiskt representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av effektivt förvaltade marina skyddade områden. Detta nya beslut kommer bevara och stärka de marina naturvärdena i området, vilket bidrar till möjligheten att säkra biologisk mångfald.

I reservatet finns dessutom naturmiljöer och arter som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, vilket det gällande beslutet från 2004-12-08 till delar inte möjliggör.

Genom att ersätta det gällande beslutet med föreliggande beslut där större möjligheter ges till naturvårdande skötsel i skogar, våtmarker, öppna miljöer och marina miljöer samt åtgärder mot främmande arter så får området därmed ett mer ändamålsenligt skydd och ökad möjlighet att uppfylla bevarandemålen för Natura 2000 området.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, landutfyllnad, parkeringsplats, led, bro, brygga, pir, kaj,
4. dra fram ledning eller rör i luft, mark, i vatten eller på botten,
5. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar mark, - eller bottentopografi, vattenflöden eller dräneringsförhållanden genom att exempelvis gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, dämna, rensa, utfylla, muddra eller reglera,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,

7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringsmedel på land eller i vatten,
9. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoter vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
10. inplantera för området främmande arter,
11. anlägga eller bedriva akvakultur, som exempelvis fiskodling,
12. bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle. Undantag gäller för den befintliga fritidsbebyggelsens behov,

Det är utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

13. genomföra nödvändig dikesrensning i Trastmorängesbäcken,
14. uppföra nya jakttorn,

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela naturreservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. uppförande och underhåll av parkeringsplats enligt bilaga 2, samt rastplats, eldstäder, stigar, spång, bro, ankringsanordning,
4. skötselåtgärder för bevarande och synliggörande av för friluftslivet intressanta besöksmål genom plantryckning, röjning och avverkning av enskilda träd och buskar,
5. åtgärder för att förebygga slitage i känsliga miljöer och störningar på fågel- och djurlivet genom anläggning av spänger, grusgångar eller avspärrning i känsliga miljöer,
6. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar, anläggande av brandgator enligt bilaga 2,
7. skötselåtgärder för att öka variationen eller lövandelen i ungskogar och medelålders skogar genom röjning, gallring, kapning av enskilda träd, stängsling eller markstörning enligt bilaga 2,

8. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog genom röjning, gallring eller kapning av enskilda träd, skapande eller tillförsel av död ved eller markstörning enligt bilaga 2,
9. skötselåtgärder för att bibehålla eller skapa öppna miljöer på stränder, skär, öar och annan öppen mark samt skog, genom stängsling, röjning av träd, buskar och annan vegetation, slåtter, bete eller annan markstörning,
10. skötselåtgärder i våtmarker, på stränder och hydrologiskt påverkad skog, genom avverkning av buskar och träd eller igenläggning av diken,
11. skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i marina miljöer genom återplantering av undervattensvegetation, skapande av lekmiljöer för fisk, borttagande av gamla nät eller liknande åtgärd,
12. borttagande av för området främmande arter, exempelvis vattenpest och vresros,
13. borttagande av förfallna byggnader och andra anläggningar, som pirar och bryggor,
14. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden,

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. störa djurlivet, tex genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
3. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
4. framföra motordrivet fordon i terräng, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
5. insamla eller gräva upp växter, inklusive mossor, lavar och svampar. Undantag gäller för att plocka bär, matsvamp och icke fridlysta blommor,
6. insamla ryggradslösa djur,
7. ankra, förtöja eller lägga upp båt, flotte, kanot eller andra vattenfarkoster längre än två dygn. Föreskriften gäller inte i anslutning till befintlig stuga,

8. framföra motorbåt eller andra motordrivna farkoster med större hastighet än fem knop närmare stranden än 100 meter eller att anordna hastighetstävlingar med motorbåtar,
9. skräpa ner på land eller vatten, exempelvis att lämna engångsgrillar, plastförpackningar eller att slänga skräp eller fiskenät i havet,
10. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning för reklam, information eller liknande ändamål, annat än tillfälligt (högst en vecka),

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut, samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- b) normalt underhåll av befintliga vägar och vägområden. Träd som fallit eller hotar att falla över väg får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- c) normal skötsel av befintlig stugtomt, som till exempel att röja sly och buskar, plantera, uppföra trädgårdsanläggningar samt att underhålla gräsmatta och trädgårdsland. Träd och buskar som riskerar att skada byggnad eller anläggning får kapas men ska lämnas i naturreservatet,
- d) att på Ol-Nilsgrundet uppföra och underhålla en enkel sommarbrygga,
- e) att bedriva fårbete sommartid på Ol-Nilsgrundet,
- f) drift, underhåll och reparationer av befintliga ledningar,
- g) kvistning och röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass,
- h) uttransport av fälld älg, björn, hjort eller vildsvin med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen. Fordon och färdväg ska väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- i) insamling av enstaka exemplar av arter för exempelvis artbestämning och dokumentation,
- j) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,

Ärendets beredning

Skallöns höga naturvärden har bland annat uppmärksamrats i samband med inventeringar utförda av Skellefteå kommun 1996 (Skogar med

höga naturvärden) och 1997 (Kust- och skärgårdsområden med höga naturvärden och Vegetation i grunda havsfjärdar). Skogsvårdsstyrelsen har vid sin nyckelbiotopinventering identifierat 2 nyckelbiotoper inom området, med en sammanlagd areal om 10,6 ha. Länsstyrelsen har besökt området vid flera tillfällen för att samla in underlag om områdets naturvärden.

Skallön skyddades som naturreservat 2004 med syftet att bevara ett naturligt landhöjningslandskap vid Bottenviken med dess karakteristiska stränder, landhöjningsskogar, kustnära barrskogar och myrar samt dess flora och fauna. Efter förhandlingar med markägarna har staten antingen förvärvat marken eller tecknat avtal med markägarna om intrångsersättning för att tåla de inskränkningar i markanvändningen som reservatsföreskrifterna innebär.

År 2000 föreslog regeringen till EU att Skallön skulle ingå i det Europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000. År 2005 godkände EU-kommissionen Skallön som en del av unionens nätverk av skyddade områden.

År 2021 påbörjades en process för att revidera det gällande beslutet och skötselplanen. Detta för att skydda de marina värdena samt för att möjliggöra hydrologisk återställning, kontrollerande bränningar och brandeafterliknande åtgärder, för att öka variationen och lövandelen i ungskogarna samt för att kunna ta bort främmande arter. Havs- och vattenmyndigheten har tillstyrkt revideringen av Skallöns naturreservat och har godkänt beslut när det gäller syfte (inkl. förvaltningsinriktning), skäl samt A-, B- och C-föreskrifter.

Under våren 2022 informerades markägarna om Länsstyrelsens planer.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

Burviks samfällighet har inkommit med några synpunkter gällande arrendetomterna, där de vill ha rätt att sköta den arrenderade marken, underhålla väg till tomten, uppföra och underhålla byggnader samt att arrendatorerna ska ha rätt att förvärva tomten genom avstyckning. De lyfter även att arrendatorn på Ol-Nilsgrundet fortsättningsvis vill kunna nyttja och underhålla en enkel sommarbrygga samt kunna bedriva färbete på ön. Därutöver vill samfälligheten ha rätt att få dikesrensa och underhålla hela Trastmorängesbäcken och inte bara utloppet.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har återkopplat till samfälligheten och förtydligat att underhåll av befintliga vägar och normal skötsel av stugtomt redan är undantaget. Det finns inget förbud mot att stycka av tomter. För att få uppföra ny byggnad krävs dispens. Länsstyrelsen har lagt in ett undantag om att en enkel sommarbrygga ska kunna uppföras och underhållas på Ol-Nilsgrundet. Möjlighet att bedriva bete på Ol-Nilsgrundet läggs tillbaka som ett undantag. Gällande dikesrensning i Trastmorängesbäcken bedömer Länsstyrelsen att det är lämpligt att man vid behov ska kunna dikesrensa hela bäcken och inte bara utloppet. Detta bör dock föregås av en tillståndsprövning där Länsstyrelsen har möjlighet att ställa krav på utformningen av åtgärden.

Naturvårdsverket (NV) anser att förslaget att upphäva gällande beslut och ersätta det med ett nytt i grunden är motiverat. Naturvårdsverket ställer sig positiva till att reservatet inkluderar de marina naturvärdena samt anser att det finns synnerliga skäl för att möjliggöra hydrologiska återställningsåtgärder liksom åtgärder för att öka variationen och lövandelen i områdets yngre och medelålders skogsbestånd. Däremot anser de i sitt remissyttrande att det saknas synnerliga skäl för att införa föreskriften B8: *"skötselåtgärder för att gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog ..."*. Naturvårdsverket saknar även synnerliga skäl för att delvis upphäva förbudet mot att *"uppföra byggnad eller annan anläggning"* samt förbud mot att *"bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd"*, genom införandet av undantagen *"uppförande av jaktorn..."* samt *"kvistning och röjning av sly för upprätthållande av befintliga sikt- eller skjutgator vid jaktpass"*. De anser därutöver att föreskrifterna B3 (*"uppförande och underhåll av parkeringsplats, rastplats, eldstäder, stigar, spång, bro, ankringsanordning"*) och B7 (*"skötselåtgärder för att öka variationen eller lövandelen i ungskogar och medelålders skogar genom röjning, gallring, kapning av enstaka träd, stängsling eller markstörning"*) behöver tydliggöras genom att de preciseras på karta till beslutet. Gällande B3 gäller detta större anläggningar.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har fört dialog med Naturvårdsverket efter deras inkomna yttrande och har uppdaterat syfte och skäl samt *Motiv att upphäva gällande beslut* så att det nu finns synnerliga skäl för att införa föreskriften B8. Uppförande av nya jaktorn blir istället tillståndspliktigt vilket innebär att Länsstyrelsen har möjlighet att ställa krav på plats och utformning. Undantaget som införs för att kunna upprätthålla befintliga sikt- och skjutgator har ytterligare motiverats för att visa på synnerliga skäl i *Motiv att upphäva gällande beslut*. Föreskrifterna B3 och B7 har kompletterats med hänvisning till en föreskriftskarta som visar områden där åtgärderna får vara aktuella. Även föreskrifterna B6 och B8 har inkluderats i samma föreskriftskarta.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Sametinget avstår från att yttra sig.

Sjöfartsverket har inget att erinra mot förslaget.

Beskrivning av reservatet

Naturreservatet ligger i kustområdet ca 13 km sydost om Bureå och består av Skallöns västra delar och de anslutande delarna av Sandvikssundet samt ett par mindre öar. Naturreservatet innehåller en komplett serie av relativt ostörda naturmiljöer vid kusten, med både havsvikar, laguner, landhöjningsstränder, strandlövskogar, primära och naturskogsartade barrblandskogar samt kustnära våtmarker och tjärnar. Reservatet hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar och oexploaterade områden.

Området innehåller även delar som är mer eller mindre påverkade av skogsbruk, dikning och främmande arter.

Tillgängligheten till naturreservatet är god tack vare att det ligger i anslutning till en väg. Naturreservatet kan besökas för egna strövtåg utifrån dess naturgivna förutsättningar.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv för skyddet är att bevara naturreservatets helhetsvärden med dess värdefulla naturmiljöer och mångfald av växt- och djurarter knutna till dessa miljöer. Reservatets värdefulla strukturer har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets naturvärden ska bevaras och utvecklas behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk, dikning och annan exploatering som innebär att naturvärdena skulle skadas, som kan påverka områdets relativt opåverkade karaktär eller som försvårar för allmänhetens tillträde till området.

Eftersom området till delar är påverkat av skogsbruk, dikningar och introduktion av främmande arter så förutsätter ett bevarande och en utveckling av områdets naturvärden att det finns möjlighet att genomföra naturvårdande skötsel.

Det nya beslutet stärker skyddet för de marina miljöerna och arterna samt skapar goda förutsättningar för att genomföra naturvårdande skötselåtgärder. Länsstyrelsen bedömer att detta är nödvändigt för att uppnå syftet med reservatet och bevarandemålen i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen har därför bedömt att Skallön, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla naturmiljöer och bevarande av biologisk

mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Motiv att upphäva gällande beslut

Motiv för att upphäva gällande reservatsbeslut från 2004-12-08 och istället ersätta det med föreliggande beslut och skötselplan är främst att stärka skyddet för de marina delarna i området. Genom att lyfta de marina naturvärdena i syfte, föreskrifter och skötselplan bidrar det nya beslutet till att bibehålla och stärka de höga marina naturvärdena i området.

Ytterligare motiv för att ta ett nytt beslut är att det finns flera naturmiljöer som är beroende av skötselåtgärder för att naturvärdena ska kunna bevaras och utvecklas, något som det gällande beslutet från 2004 delvis inte medger. Delar av reservatets skogar består av ungskogar eller talldominerade skogar som är påverkade av plockhuggningar och gallringar. För att kunna öka naturvärdena i dessa delar behöver naturvårdsbränning och andra brandefterliknande åtgärder genomföras. Även variationsskapande röjningar och huggningar inklusive naturvårdsgallringar med visst uttag av gagnvirke kan behövas. I området finns även diken som påverkar en del av områdets myrar och skogar på ett negativt sätt. För att uppnå gynnsam bevarandestatus och ett mer ändamålsenligt skydd för dessa naturtyper kan diken behöva läggas igen.

Även för området främmande arter, vilka kan förväntas öka i takt med klimatförändringarna, kan behöva bekämpas inom reservatet.

Det nya beslutet får förstärkt skydd genom tillägg till A-föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § miljöbalken. Det är förbjudet att: A2. *bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt*, A11. *anlägga eller bedriva akvakultur, som exempelvis fiskodling* och A12. *bunkra, lossa eller lagra flytande bränsle. Undantag gäller för den befintliga fritidsbebyggelsens behov*. Ett antal föreskrifter skärps, bland annat blir det nu förbjudet att anlägga brygga och pir.

För att möjliggöra naturvårdande skötsel i Skallöns naturreservat har Länsstyrelsen i detta beslut kompletterat B-föreskrifterna om förpliktelse att tåla intrång, enligt 7 kap. 6 § miljöbalken. Kompletteringen innebär att åtgärder för att avlägsna främmande arter kan utföras. Vidare innebär kompletteringen att det ska vara möjligt att naturvårdsbränna eller genomföra brandefterliknande åtgärder på delar av skogsmarken, öka variationen i områdets ungskogar och medelålders skogar, gynna skyddsvärda arter och naturmiljöer i skog och marina miljöer, bibehålla eller skapa öppna miljöer på stränder och annan öppen mark, återställa

struktur och hydrologi i våtmarker, på strandängar och hydrologiskt påverkad skog samt att förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv. Möjligheten till ett rörligt friluftsliv utökas också i och med B-föreskrifterna 3 och 4. Utöver detta hänvisar B-föreskrifterna inte längre till skötselplanen, som gjordes i gällande beslut.

I C-föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken har lättnader i förbudet inrättats vad gäller att medföra okopplad hund eller annat husdjur. Även en viss lättnad har inrättats avseende att sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning. Skyddet av reservatet har också förstärkts i och med att förbud inrättats vad gäller att framföra motordrivna farkoster, att ankra och lägga upp vattenfarkoster samt mot nedskräpning.

Nya generella undantag från föreskrifterna ska underlätta jakt, rennärning samt underhåll av befintliga vägar, vägområden och ledningar. Förbud mot jakt bedöms inte behövas för att uppnå syftet med reservatet och följaktligen finns inga föreskrifter som förhindrar det. För möjligheten att utöva säker jakt är sikt- och skjutgator viktiga och de behöver oftast underhållsröjas för att behålla sin funktion. Där sikt- och skjutgator redan är etablerade bedöms ett upprätthållande av dessa genom röjning eller kvistning av sly inte skada naturmiljön annat än marginellt och påverkar därför inte det huvudsakliga syftet med reservatet. Nya jakttorn tillåts endast efter tillstånd från Länsstyrelsen, för att säkerställa att placeringen av dessa inte påverkar syftet med skyddet negativt.

Därutöver har flertalet föreskrifter moderniserats. Även formuleringarna av syfte och skäl samt de beskrivande texterna i beslutet och skötselplanen har justerats och preciserats.

Det gällande beslutet från 2004-12-08 ersätts av ett nytt beslut som innebär ett mer ändamålsenligt skydd för de värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter som ska bevaras och vårdas i naturreservatet. Det nya beslutet innebär ett likvärdigt och i vissa avseenden starkare områdesskydd. Vissa lättnader har gjorts av C-föreskrifterna och nya generella undantag från A-föreskrifterna har införts. Länsstyrelsen har bedömt att dessa lättnader och undantag är nödvändiga för att föreskrifterna inte ska gå längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syfte, samt att syftet med skyddet inte påverkas negativt av undantagen. Länsstyrelsen bedömer därför att synnerliga skäl föreligger och att det finns stöd för att upphäva det gällande reservatsbeslutet med tillhörande skötselplan som fattades enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822).

Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken får beslut om upphävande av gällande beslut meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. I detta fall upphävs det gällande reservatet för att bilda ett förstärkt skydd. Länsstyrelsen gör bedömningen att detta nya beslut inte innebär något väsentligt intrång i områdets naturvärden och finner därav att det inte finns skäl att ställa krav på kompensation.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Att bevara naturvärdena inom naturreservatet Skallön ligger i linje med nationella¹ och regionala^{2,3} strategier och planer⁴ för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Området innehåller stora arealer av landhöjningsskogar. Landhöjningsskog är en prioriterad naturtyp i den *nationella strategin för skydd av skog*¹. Prioriterade skogstyper är de skogstyper som Sverige har ett internationellt ansvar att bevara samt de skogstyper som bedöms vara underrepresenterade i formellt skyddade områden.
- Reservatet innehåller flera grunda vikar och laguner, havsstrandängar samt har en lång oexploaterad strandlinje, vilka alla är prioriterade bevarandevärden enligt den *regionala strategin för havs- och kustmiljöer i Västerbottens län*³. Området innehåller dessutom preciserade bevarandevärden enligt *plan för marint områdesskydd i Bottniska viken*⁴. Här finns vegetationsklädda bottnar bestående av bland annat kransalgsängar och ängar av kärlväxter, rekryteringsområden för kustfisk, rekryteringsområden för sik och siklöja samt häckningsplatser för kustfåglar, som bland annat svärta.
- Reservatet ligger både i en *värdestrakt för skog* och i en *värdestrakt för marina miljöer*⁵. Det innebär goda förutsättningar att långsiktigt bevara och utveckla områdets naturvärden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

¹ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

² Länsstyrelsen i Västerbottens län och Skogsvårdsstyrelsen Västerbotten. 2005. Strategi för formellt skydd av skog i Västerbottens län. Inkl. Tillägg 2019-12-19 (dnr 511-2259-2018).

³ Länsstyrelsen Västerbotten. 2008. Strategi för skydd av havs- och kustmiljöer i Västerbottens län.

⁴ Länsstyrelserna 2021. Plan för marint områdesskydd i Bottniska viken – regionala mål och prioriteringar.

⁵ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län.

- I reservatet finns havsörn (*Haliaeetus albicilla*). Denna berörs av *åtgärdsprogram för hotade arter* (ÅGP)⁶.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen är hörnstenar i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald.

Reservatet omfattar 190 hektar skogsmark (varav 186 ha är produktiv skog), 142 hektar hav, som med dess arter, strukturer och processer bidrar till de nationella etappmålen om skydd av skogsmark och havsmiljöer. Reservatet bidrar till att nå miljömålen *Levande skogar* och *Hav i balans samt en levande kust och skärgård* men även miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv*.

Reservatet bidrar även till att uppfylla flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Naturreservatet ingår sedan 2005 i *Natura 2000*, EU:s nätverk av värdefulla naturområden med arter eller naturtyper som är särskilt skyddsvärda ur ett europeiskt perspektiv. För Natura 2000-områden finns krav på reglering av nödvändiga bevarandeåtgärder i EU-direktiv (art- och habitatdirektivet 92/43/EEG⁷) och i svensk lagstiftning (miljöbalken, områdesskyddsförordningen). Länsstyrelsen bedömer att reservatsbildning, tillsammans med andra skyddsinsatser, är en nödvändig bevarandeåtgärd för att områdets naturvärden ska bestå. Därigenom kan förekomsterna bidra till så kallad gynnsam bevarandestatus, vilket innebär att de utpekade arternas och naturtypens utbredningsområde, areal, populationsutveckling och andra kvaliteter finns och kan bibehållas på lång sikt⁸.

Reservatets havsmiljö har idag god ekologisk status i enlighet med *EU:s vattendirektiv* (2000/60/EG)⁹. Ett skydd av området kommer att bidra

⁶ Naturvårdsverket 2009. *Åtgärdsprogram för havsörn 2009-2013*. Rapport 5938.

⁷ EU:s Art- och habitatdirektiv, Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter.

⁸ [Bevarandeplan SE0810441 \(1\).pdf](#)

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

till att den goda ekologiska statusen bibehålls. Skyddet av området bidrar även till att uppnå god miljöstatus enligt EU:s havsmiljödirektiv¹⁰.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Skallön ligger inom ett område som är av riksintresse för naturvården¹¹ och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Naturreservatet berör även ett riksintresse för yrkesfiske kust enligt 3 kap. 5 § miljöbalken.

Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Länsstyrelsen bedömer att reservatet stärker riksintresset för naturvården och friluftsliv. Länsstyrelsen bedömer vidare att reservatet inte har någon påverkan på riksintresse yrkesfiske.

Skallöns naturreservat och N2000-område redovisas som ett skyddat område i kommunens översiktsplan (fördjupning för kusten). Reservatet beskrivs som ett område med en bruten och varierad kuststräcka med urskogsartade kärnområden och ostörda landhöjningsmiljöer.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen.

Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att ingrepp som motiveras av hänsyn till naturvårds- och miljöintressen betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område.

¹¹ Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Konsekvensutredning för ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Effekter på ekosystemtjänster

Skallöns naturreservat har en inverkan på ett flertal ekosystemtjänster.

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter reservatet har på olika ekosystemtjänster från området. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet: försörjande ekosystemtjänster såsom produktion av livsmedel från vilda växter och djur; reglerande ekosystemtjänster såsom vattenrening, flödesreglering, erosionskontroll, sedimentstabilisering och lokal klimatreglering; kulturella ekosystemtjänster såsom tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv samt bevarande av naturen för framtida generationer; stödjande ekosystemtjänster såsom ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inkl genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare, lek- och uppväxtplatser, boplatser och rastplatser för flyttfåglar.

Reservatsbildningen påverkar ekosystemtjänsterna produktion av virkesråvara negativt.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

För anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12. kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (SFS 1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i särskilda skyddade områden (Natura 2000) kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a-29 b §§ miljöbalken. Det gäller även åtgärder utanför området som kan påverka miljön inne i Natura 2000-området.
- fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (SFS 1988:950). Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.
- av 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar under tiden 1 mars - 20 augusti ska hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.
- Vattenverksamheter, t.ex. anläggandet av en brygga, är anmälnings- eller tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 4.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Kristin Dahlgren, marin handläggare, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Henrik Sporrang, naturvårdshandläggare, Andreas Garpebring, reservatsförvaltare, och Jonas Grahn, Natura2000-handläggare, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Helene Hellmark Knutsson

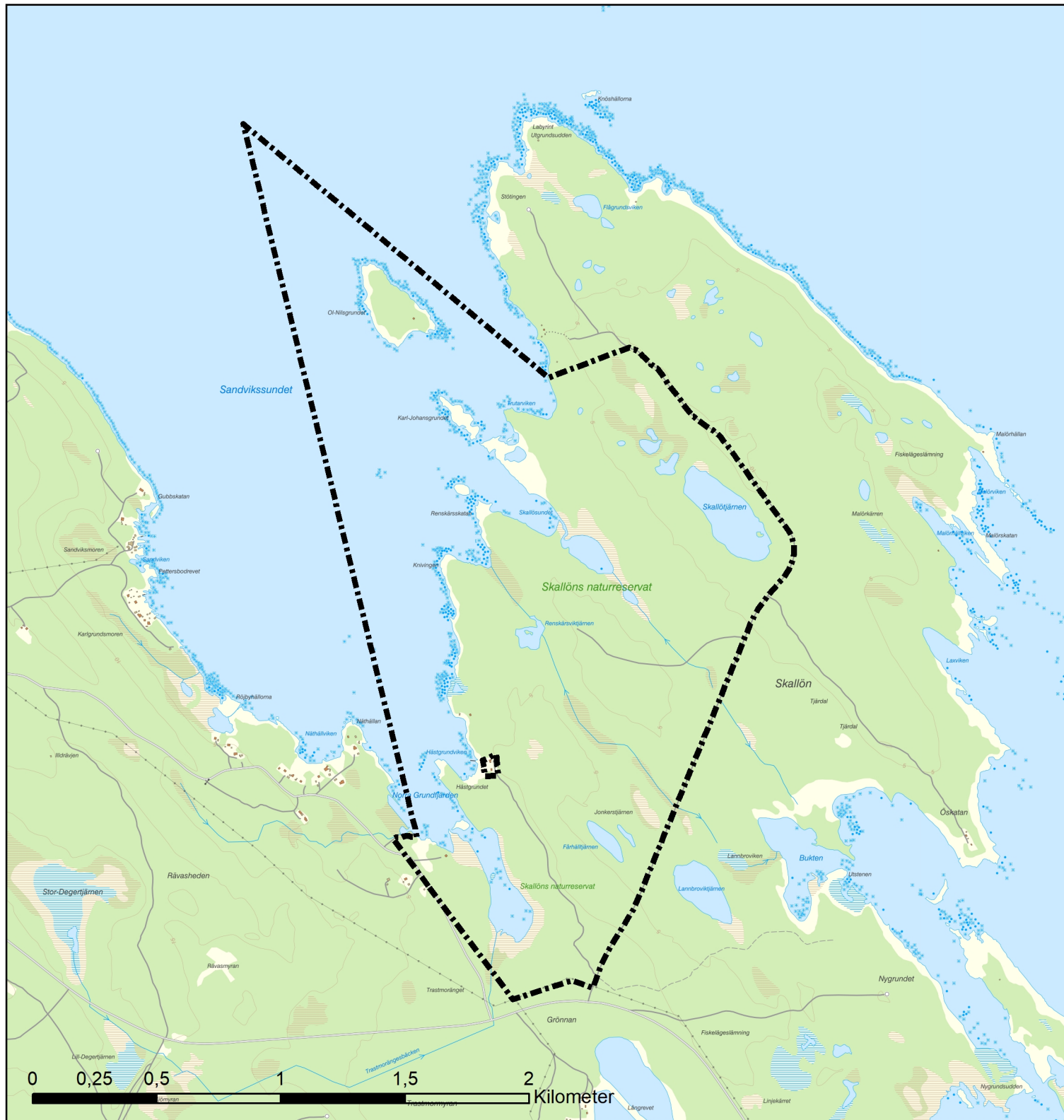
Landshövding

Kristin Dahlgren

Marin handläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Skötselplan

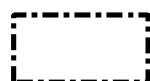

Naturreservat

Skallön

Skellefteå kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-3201-2022

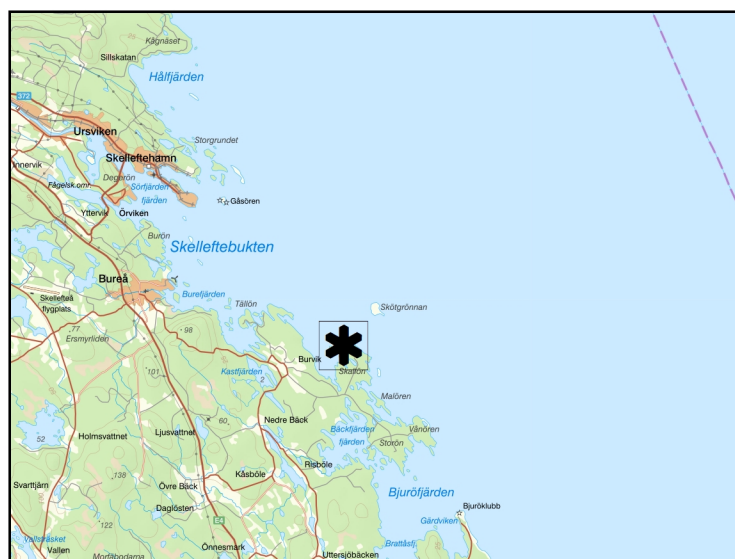

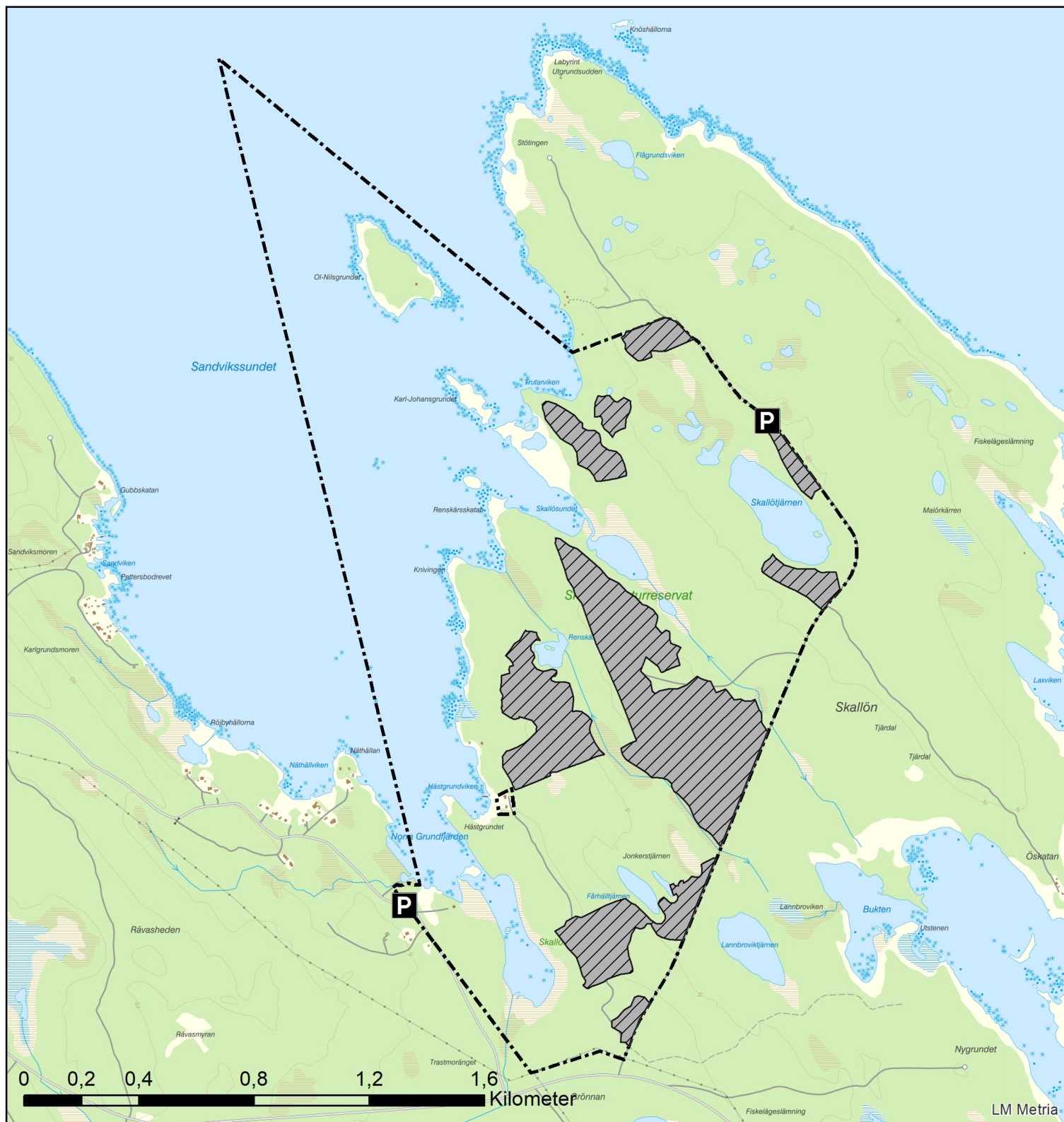
Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Bilaga 2 till beslut för Skallöns naturreservat i Skellefteå kommun, dnr 511-3201-2022

Parkering och informationsskylt

Område där skötselåtgärder enligt föreskrifterna B6, B7 och B8 får genomföras

Länsstyrelsen
Västerbotten